

1a. (1+1+1+2 pont) Ird at a kovetkezo egyenleteket elsorende DE rendszerrel!

$$\frac{d^2}{dx^2} \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} y_1' - y_2 \\ y_2' y_1 \end{pmatrix}$$

1ab. Oldd meg! $y' = 3y$, $y(7) = 9$.

1ac. Fejezd ki a kovetkezo DE megoldasat határozott integralas segitsegevel! $y' = 3e^{3t^2}$, $y(7) = 9$.

1b. (2+3 pont)

$$\begin{pmatrix} y_1' \\ y_2' \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1000 + (y_1)^3 \\ 101 - y_2 \end{pmatrix}.$$

Keresd meg a DE fixpontjat!

Ird fel a fixpont koruli linearizalt kozelito DE-t!

2. (3+4+3 pont)

a)

$$y' = f(x, y) = -y - x + 3;$$

Mennyi y'' ? Ird fel y masodrendu Talor polinomjat az $x = 0$ pont korul, ha $y(0) = 3$!

b) Alkalmazd az Euler, illetve a Heun modszert a kovetkezo DE-re $\Delta x = 0.1$ lepeskozzel az $y(2) = 3$ kezdeti feltetel mellett!

$$y' = -y - x + 3;$$

Mit josol a ket modszer $y(2.1)$ -re?

Euler:

Heun:

c) Legyen $f(x) = 1/x^3 + x$, $x_0 = 4$. Ird fel f -nek a linearis $f(x_0 + \Delta x) \approx T_1(x_0 + \Delta x)$ kozeliteset, ha $\Delta x = 0.1$! Mennyi $\max_{z \in [x_0, x_0 + \Delta x]} |f''(z)|$? Adj nemtrivialis felso korlatot a kozelites $|\text{hiba}(\Delta x)| = |f(x_0 + \Delta x) - T_1(x_0 + \Delta x)|$ hibajara!

3. (5+2+3 pont)

$$\begin{pmatrix} y_1' \\ y_2' \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -4y_1 + 3y_2 \\ -4y_2 \end{pmatrix} = A \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix}, \quad \begin{pmatrix} y_1(0) \\ y_2(0) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 5 \\ 3 \end{pmatrix}$$

Keresd meg A sajatertekeit es sajátvektorait!

Ird fel a DE altalanos megoldasat!

Szamold ki a DE partikularis megoldasat!

4. (2 + (1 + 2) + 5 pont)

a) Ird at a kovetkezo DE-t idofuggetlen DE rendszerre (x az ido)!

$$\frac{d}{dx} \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} xy_1 + y_2 \\ y_1 y_2 + x \end{pmatrix}$$

b) Ird fel a kovetkezo Lagrange fuggvenyekhez tartozo Euler-Lagrange egyenlet(ek)et!

$$L = \sin(y)(y') - (y')^4, \quad M = ((y_1')^2 + (y_2')^2)/2 + y_1' y_1 y_2' y_1$$

c) Legyen adott az $S[u] = \int_0^1 (y'(x))^2 - 77(y'(x)) + x^2 y(x) dx$ funkcional a $[0, 1]$ -en értelmezett es a vegpontokban eltuno fuggvenyek H teren. Legyen V a $[0, 1]$ -en értelmezett, a vegpontokban eltuno es a $[0, 1/5]$, $[1/5, 3/5]$, $[3/5, 1]$ intervallumokon affin folytonos fuggvenyek tere. Legyen ϕ_1 es ϕ_2 ennek e ternek egy bazisa, ahol $\phi_1(1/5) = \phi_2(3/5) = 1$ es $\phi_2(1/5) = \phi_1(3/5) = 0$. Legyen $u_h = c_1 \phi_1 + c_2 \phi_2$. Szamitsd ki az $S[u_h] = s(c_1, c_2)$ ketváltozos fuggvenyt! (Az harmadik tag kiszamitasara az integralban hasznalj valamilyen kozelito modszert es add is meg a modszer nevet!)